

PM

Till Styrelsen
Från Etikrådet
Datum 2011-05-03
Angående Värderingar Styrande dokument

Fördjupning värderingar

Vårdföretagarnas etik är baserad på fyra grundläggande värden: omtanke, tillförlitlighet, kompetens och samhällsansvar. Medlemsföretagen förväntas agera i linje med denna värdegrund. Vad de fyra grundvärdena innebär enligt Vårdföretagarna förklaras på följande sätt.

Omtanke är en förutsättning för ett välfungerande umgänge mellan enskilda människor. I samhället i stort är omtanke också en förutsättning för gott samarbete mellan medborgarna. När man försummar att visa omtanke kan människor lätt komma till skada. Inom väl fungerande organisationer är god företagskultur också byggd på omtanke. Samspelet mellan organisationer kräver att aktörerna visar omtanke om varandra, sina kunder och samhället i stort. I vården är omtanke grunden för en omvårdnad anpassad till individen och byggd på hans eller hennes verkliga behov.

Tillförlitlighet i handlandet mellan människor skänker förtroende. Tillförlitlighet skapas när människor tar ansvar för vad de gör, håller överenskommelser och löften, står för sitt ord. Sådant ansvarstagande är avgörande för att samarbetet ska vara till ömsesidig nytta. I ett vård- och omsorgsföretag är ansvar och pålitlighet av grundläggande betydelse. De är villkor för framgång. Ett annat är att alla medarbetare är personligt engagerade i vad de gör. Sådant engagemang avspeglas i arbetsglädje.

Kompetens är viktigt för den enskilde medarbetaren och ett villkor för framgång inom en organisation. För att kunna arbeta effektivt och betjäna sina kunder på bästa sätt krävs att medarbetarna har de kunskaper och färdigheter som uppgiften kräver.

Samhällsansvar innebär först och främst att medlemsföretagen i sitt agerande lojalt följer samhällets lagar och förordningar. Det innebär också att man deltar i en samhällsutveckling där vård och omsorg bidrar till god hälsa för alla människor.

Vårdföretagarna har förtydligt innebörden av de grundläggande värdena genom ett antal "förklaringsord".

Normerna - generella handlingsprinciper som ska skydda de grundläggande värdena - finns i spalten längst till höger. Den fördjupande värdegrunden samt förklaringsord kan till exempel användas som stöd vid värderingsdiskussioner på arbetsplatserna.

Värden	Förklaringar	Normer
<p>Omtanke</p> <p>Vårdföretagarnas tolkning av begreppet omtanke kan förklaras med ord som:</p>		
<p><i>Empati</i></p>	<p>Empati innebär att förstå hur en annan människa har det, i den situation hon befinner sig. Men det betyder även att handla utifrån kunskapen och inlevelseförmågan. Många vård- och omsorgsföretag har att göra med människor som har en begränsad förmåga att ta egna beslut. Därför krävs också en särskild vilja till inlevelse i och förståelse för hur den enskilda människan upplever sin tillvaro.</p>	<p>"I det goda vård- och omsorgsföretaget strävar man efter att alltid handla utifrån en inlevelse i och förståelse av att varje medmänniska är unik och hennes unika situation."</p>
<p><i>Öppenhet</i></p>	<p>Öppenhet innebär att man respekterar den enskildes lagstadgade rätt att välja själv. God vård och omsorg ska präglas av en sådan öppenhet. Detta innebär att man till exempel låter patienten/brukaren delta i sin egen vårdplanering och att man även väger in hennes känslomässiga bevekelsegrunder i sina bedömningar av vilka insatser som bör göras. Det betyder inte att det är olämpligt att ibland avråda från eller säga nej till en viss behandling eller undersökning.</p>	<p>"I det goda vård- och omsorgsföretaget strävar man efter en atmosfär där vård- och omsorgstagaren kan säga sin mening och få respekt för sina synpunkter, upplevelser och önskemål."</p>
<p><i>Nytta</i></p>	<p>Prioriteringar är nödvändiga. Det enskilda medlemsföretaget tvingas ofta prioritera hur det ska praktiskt tillämpa omtanken om medmänniskan. I en prioriteringssituation ska man dock först hjälpa den som har störst behov av vård och omsorg. Samtidigt måste man alltid tänka på att insatserna så långt som möjligt ska göra nytta. Att kunna balansera kravet på öppenhet med kravet på att en tänkbar insats ska göra nytta, är en etisk utmaning.</p>	<p>"I situationer där svåra val (prioriteringar) är nödvändiga, strävar det goda vård- och omsorgsföretaget efter att tillgängliga resurser i första hand används för att hjälpa den som har störst behov, men samtidigt att resurserna används på det mest effektiva sättet."</p>

<p>Tillförlitlighet</p> <p>Vårdföretagarnas tolkning av begreppet tillförlitlighet kan förklaras med ord som:</p>		
<p><i>Engagemang</i></p>	<p>God vård och omsorg kan inte åstadkommas utan inlevelse och genuint intresse för dem man har till uppgift att hjälpa. Det goda vård- och omsorgsföretaget har därför medarbetare som är personligt engagerade i sitt arbete. I ett sådant företag finner man tillfredsställelse i att stödja och bistå människor som behöver hjälp. I det goda vård- och omsorgsföretaget tycker ansvariga att det är väsentligt att främja engagemang och arbetsglädje.</p>	<p>"I det goda vård- och omsorgsföretaget strävar man efter att medarbetarna känner arbetsglädje och är personligt engagerade i verksamheten ."</p>
<p><i>Respekt</i></p>	<p>I första hand handlar respekt om att värna om den personliga integriteten hos vård- och omsorgstagaren och att inte kränka hans eller hennes självbestämmande. I det goda vård- och omsorgsföretaget tar man den enskildes önskemål och behov på största allvar. När man hjälper en människa gör man det så långt som möjligt utifrån hennes önskemål och behov. Ibland kan det betyda att man måste låta bli att göra medicinskt motiverade insatser, om vårdtagaren inte vill.</p>	<p>"I det goda vård- och omsorgsföretaget tas alla vårdtagare på lika stort allvar. Vård och omsorg baseras så långt det är möjligt på den enskildes villkor. Man värnar alltid individens integritet och självbestämmande".</p>
<p><i>Ärlighet</i></p>	<p>Ärlighet innebär inte bara att säga det som är sant. Man måste också våga ta upp både för- och nackdelar med olika (be)handlingsalternativ. Man får som medarbetare till exempel inte låta bli att informera vård- och omsorgstagaren endast för att det är påfrestande för en själv. Ärlighet innebär att tala sanning, men lika mycket att inte dölja sanningen. Detta är också viktigt när det gäller yttre information, marknadsföring och när man tecknar avtal med sina kunder.</p>	<p>"I det goda vård- och omsorgsföretaget strävar medarbetarna efter att vara korrekta och tala sanning."</p>
<p><i>Fair Play</i></p>	<p>'Fair play' betyder att man inte missgynnar den vård- och omsorgstagare som behöver vård och omsorg. Man bemöter och betjänar människor på saklig grund.</p> <p>Gentemot kunder innebär 'fair play' ett ansvarsfullt sätt att handskas med tillgängliga resurser. Det faktum att någon annan än brukaren av vården betalar, får inte innebära att man utnyttjar de gemensamma resurserna på ett orimligt sätt.</p>	<p>"I det goda vård- och omsorgsföretaget missgynnas inga vård- eller omsorgstagare.</p> <p>I verksamheten strävar man efter att använda tillgängliga resurser på ett ansvarsfullt sätt."</p>

<p>Kompetens</p> <p>Vårdföretagarnas tolkning av begreppet kompetens kan förklaras med ord som:</p>		
<p><i>Kunskap</i></p>	<p>Att medarbetarna inom det goda vård- och omsorgsföretaget har aktuell kunskap inom de områden som är adekvata för att bibehålla hög yrkesmässig kvalitet och säkerställa förtroendet hos beställare och vårdtagare/brukare är ett viktigt etiskt krav. Utbildning och andra kunskapshöjande aktiviteter är därför väsentliga.</p>	<p>"I det goda vård- och omsorgsföretaget strävar man alltid efter att medarbetarna ska ha de kunskaper och färdigheter som uppgiften kräver för att uppnå full yrkesmässig kvalitet i arbetet."</p>
<p><i>Personlig utveckling</i></p>	<p>Inom vården och omsorgen är det viktigt att medarbetarna ges möjlighet till egen utveckling. Därför handlar kompetensutveckling till stor del om personlig utveckling. Den goda vård- och omsorgsgivaren har förmåga att skapa goda relationer till vård- och omsorgstagare och till medarbetare.</p> <p>Till ökad kompetens hör också att bli bättre på att besvara de frågor som krävs för att kunna välja och prioritera. Man måste kunna besluta sig för vad som i en viss situation är viktigare än annat att göra. För detta krävs en personligt genomtänkt värderingsprofil.</p>	<p>"I det goda vård- och omsorgsföretaget strävar man efter kontinuerligt lärande och personlig utveckling för alla medarbetare. Därför bör alla erbjudas möjlighet till kompetensutveckling. "</p>
<p><i>Tydlighet</i></p>	<p>När det gäller både etiska och andra frågor är det väsentligt att det inom vård- och omsorgsföretaget råder tydlighet om hur varje medarbetare förväntas fungera och vilka värden alla ska sträva mot.</p> <p>Dessutom bör chefernas etiska ansvar tydliggöras. Oklarheter när det gäller arbetsledning och delegation måste undvikas.</p>	<p>"I det goda vård- och omsorgsföretaget är man organiserad så att det är tydligt vilken etik man arbetar utifrån och att man förväntar att alla följer den."</p>
<p><i>Stöd</i></p>	<p>För att man inom vård- och omsorgsföretaget ska fatta etiskt riktiga beslut måste det finnas sätt på vilket beslutsfattarna får stöd att handla etiskt. Det är viktigt att varje medarbetare får den uppbackning som behövs för att klara sina arbetsuppgifter och kunna ta sitt ansvar.</p>	<p>"I det goda vård- och omsorgsföretaget får medarbetarna stöd för ett etiskt handlande. Ingen ska lämnas ensam med besvärliga val och beslut."</p>
<p><i>Motivation</i></p>	<p>En sak är att uppmana till etiskt handlande. En annan att se till att så verkligen sker. Om företaget inte uppmuntrar etiskt handlande blir den officiella etiken lätt bara tom retorik. Det är därför väsentligt att företagsledningen skapar motivation för ett etiskt handlande.</p> <p>Kontinuerliga samtal om etiska frågor kan vara ett sätt.</p>	<p>"I det goda vård- och omsorgsföretaget strävar man efter att varje medarbetare ska vara motiverad att handla etiskt."</p>

<p>Samhällsansvar:</p> <p>Vårdföretagarnas tolkning av begreppet samhällsansvar kan förklaras med ord som:</p>		
<p><i>Valfrihet</i></p>	<p>Individens valfrihet är ett värde att slå vakt om. Det goda vård- och omsorgsföretaget representerar i praktiken möjligheten för många medborgare att själva få välja vilken form av vård och omsorg de önskar. Eftersom olika individer och grupper har olika svårt att göra sin röst hörd, bör vård- och omsorgsföretaget sträva efter att alla får tillgång till vård och omsorg efter behov.</p>	<p>"I det goda vård- och omsorgsföretaget betyder valfrihet att varje samhällsmedborgare i princip bör ha möjlighet att välja vårdgivare såväl som vård- och omsorgsform."</p>
<p><i>Mångfald</i></p>	<p>Mångfald i utbudet av tjänster för vård och omsorg är en förutsättning för den individuella valfriheten.</p>	<p>"Det goda vård- och omsorgsföretaget konkurrerar i enlighet med god affärssed."</p>
<p><i>Vinst</i></p>	<p>För vård- och omsorgsföretag är vinsten en drivkraft som bidrar till att resurserna används effektivt.</p> <p>Vinsten är nödvändig för företagets fortlevnad och utveckling och väsentlig för personalens trygghet.</p> <p>Det krävs ett etiskt förhållningssätt i det enskilda vård- och omsorgsföretaget så att vinsten genereras på ett etiskt försvarbart sätt.</p>	<p>"För det goda vård- och omsorgsföretaget är det den goda kvaliteten på tjänsten som är det yttersta målet. Vinst är ett resultat av att verksamheten har bedrivits effektivt och därmed tillgängliga resurser använts optimalt."</p>
<p><i>Etisk medvetenhet</i></p>	<p>I det goda vård- och omsorgsföretaget finns en hög etisk medvetenhet. Varje medarbetare är förtrogen med de etiska riktlinjer som gäller. Diskussionen om vad etiken betyder i det praktiska arbetet pågår kontinuerligt. Detta innebär att man både uppfyller den etik som beskrivs i detta dokument och att man gör etikarbetet till en integrerad del av företagets verksamhet.</p>	<p>"Det goda vård- och omsorgsföretaget integrerar etiken i sin affärsverksamhet och strävar efter att utveckla den etiska medvetenheten och kompetensen i företagen."</p>